

Het onbekende plantengeslacht *Coprosma* treedt in Nederland langzaam maar zeker naar de voorgrond. Nieuwe cultivars vallen op met het bonte en vaak in de herfst verkleurende blad waardoor de plant goed meedraait in het sortiment balkon- en terrasplanten.

Tekst: Emiel van den Berg
Foto: www.visionspictures.com

De walstrofamilie, de Rubiaceae, telt ruim 500 vertegenwoordigers. Deze komen verspreid over grote delen van de wereld voor maar zijn vooral te vinden in de tropen. Een voor Nederland relatief bekend heestergeslacht dat tot deze familie behoort, is *Cephalanthus* waarvan *C. occidentalis* sporadisch in Nederlandse tuinen te vinden is. Vaste planten als *Asperula*, *Galium* en *Cruciata* zijn eveneens familieleden en bekende vertegenwoordigers uit de kamerplantenhoek zijn *Gardenia* en *Bouvardia*. Ook het heestergeslacht *Coprosma* maakt onderdeel uit van de Rubiaceae. De iets meer dan 100 soorten van *Coprosma* zijn vooral geliefd om hun bloemen en groeien van nature in Nieuw-Zeeland. Een klein aantal soorten groeit op Borneo, Java, Hawaï, Nieuw-Guinea en Australië. De wetenschappelijke naam *Coprosma* is opgebouwd uit de Griekse woorden *kopros* en *osmè*. Het eerste woord betekent mest en het tweede geur. De eerstbenaemde soort van *Coprosma* viel op met de onaangename geur die de plant verspreidde bij het fijnwrijven van het blad. Gelukkig hebben lang niet alle soorten deze eigenschap.

KAMERPLANT

De meeste soorten van *Coprosma* zijn bladhoudende heesters met een bescheiden omvang. Het blad is in de regel verhoudingsgewijs klein. Enkele soorten groeien uit tot kleine boomvormen en hebben groter blad. In de vrije natuur komen geregeld spontane kruisingsvormen voor. Meestal zijn de bloemen van *Coprosma* onopvallend maar de bessen die volgen hebben vrijwel altijd een oranje kleur, soms zijn ze rood of zelfs blauw. Vooral de grote oranje bessen werden veel gegeten door de kinderen van de Maori, de oorspronkelijke inwoners van Nieuw-Zeeland, en vogels zijn

Coprosma 'Evening Glow'

Kleurrijke Nieuw-Zeelandse cultivars van *Coprosma*

er nog altijd dol op. De sappige bessen bezitten altijd twee zaden waarvan gezegd wordt dat er koffie van te maken is. Niet vreemd want *Coffea*, de koffieplant waarvan *C. arabica* de belangrijkste koffiebonenleverancier is, behoort ook tot de Rubiaceae. Van de ruim 100 soorten *Coprosma* zijn er al lange tijd drie belangrijk voor de kamerplantenteelt. *C. bauei*, *C. repens* en *C. x kirkii*. *C. bauei* is een bladhoudende plant met donkergroen glimmend en tegenoverstaand blad. Het leerachtige blad is tot 7 cm groot en na de onopvallende bloei volgen kleine bessen. Vooral de cultivars zijn van belang want het blad van 'Marginata' heeft een crèmekleurige rand en dat van 'Variegata' is roomwit gevlekt. *C. repens* heeft twijgen die over de grond groeien. De grijze twijgen wortelen makkelijk waardoor zich een bodembedekkende plant vormt. Tussen het groene blad verschijnen opvallende witte bloemen die worden gevolgd door oranje bessen. *C. x kirkii* is een kruisingsvorm waarvan met name de bontbladige vorm 'Kirkii Variegata' belangrijk is. Deze cultivar onderscheidt zich door het vrij kleine spatelvormige blad dat dicht opeen staat aan de vrij slappe en iets afhangelende twijgen.

BLADVARIATIE

De laatste jaren zijn er tal van nieuwe krui-

singsvormen van *Coprosma* op de markt verschenen. Steeds gaat het bij de sierwaarde om het bontgekleurde blad waarbij de glans die over dat blad ligt een belangrijk pluspunt is. Variatie zit met name in de bladkleuren en in de grootte van het blad.

Cultivars met groot blad zijn onder andere 'Karo Red' met groen blad dat een donkere rand heeft en 'Tequila Sunrise' met geelgroen gevlekt blad dat ook een donkere rand heeft. 'Pina Colada' heeft koper- tot geelkleurig blad en 'Fire Burst' klein groen blad met een smalle oranje rand. Voor alle cultivars geldt dat de verkleuring donkerder en warmer wordt naarmate de herfst inzet. Hierdoor zijn de planten uitermate geschikt voor het samenstellen van herfstcomposities in potten voor balkon en/of terras. Breekt de winter aan dan zijn deze potten eenvoudig te verplaatsen, wat belangrijk is want *Coprosma* verdraagt slechts een paar graden vorst.

Meer recente introducties van *Coprosma* zijn de cultivars 'Evening Glow' en 'Inferno'. De eerste heeft in de zomer groen eirond blad met gele vlekken. In de herfst en winter verkleurt het altijd sterk glanzende blad in oranje tinten. 'Inferno' is zeer opvallend met oranje tot rood diepglanzende blad. In de herfst kleurt de hele plant donkerder.